

सर्वोच्च अदालत संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री सुशीला कार्की
माननीय न्यायाधीश श्री ओमप्रकाश मिश्र

आदेश

सम्बत् २०७० सालको रिट नं. ०६९-WO-११९९

विषय: उत्प्रेषणयुक्त परमादेशको आदेश जारी गरी पाउँ।

काठमाडौं जिल्ला, काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं. ३ नारायण
गोपाल मार्ग महाराजगंज बस्ने मदनमोहन दास श्रेष्ठ१ रिट
निवेदक

विरुद्ध

वेदैशिक रोजगार न्यायाधीकरण, अनामनगर.....१ }
जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौं.....१ } विपक्षी
काठमाडौं जिल्ला अदालत तहसिल शाखा, बबरमहल, काठमाडौं१ }

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ र १०७(२) बमोजिम
उत्प्रेषणलगायत जो चाहिने आज्ञा आदेश वा पुर्जी जारी गरी पाउँ भनी दायर हुन
आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यसप्रकार छ ।

म निवेदकसमेत सञ्चालक शेयर धनी भई इजाजत नं. ४९१/०६१/६२
मा म्याजेष्टिक ट्रेड विड्स प्रा.लि. नामक मेनपावर कम्पनी खोलेका थियौं ।
कम्पनीको काम कारोवार अन्य संचालकहरुले संचालन गर्नु भएको थियो । यसै

सिलसिलामा यही मिति २०६९।११।३० गतेका दिन काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट वैदेशिक रोजागर न्यायाधिकरणको मिति २०६७।६।१० को फैसलाले भरी पाउने ठहरेको विगो हर्जानासमेत यस अदालतमा दाखिला गर्न ल्याउनु होला, नल्याए दरखास्तमा उल्लेखित जायजेथा कानूनबमोजिम जायजात लिलाम गरी वादीको विगो भराई दिइने छ भन्ने व्यहोरा उल्लेख रहेछ । विपक्षी न्यायाधिकरणबाट म मदन मोहनका नाममा जारी भएको म्याद मुलुकी ऐन अ.बं. ११० को प्रकृया पुरा नगरी बेपत्ते तामेल हुँदाहुदै सोतर्फ ध्यान नै नदिई म निवेदकलाई कैद वर्ष ३ र रु ३ लाख जरिवाना गरी जाहेरवालाको विगो र हर्जानासमेत गरी जम्मा रु ७९,३५,०००।२७ दामासाहीले प्रतिवादीहरु ४ जनाबाट जाहेरवालाहरुलाई भराई दिने ठहर्छ भनी मिति २०६७।६।१० मा फैसला भएको रहेछ । सो सन्दर्भमा मेरोसमेत नाममा कायम रहेको काठमाडौं जिल्ला काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. १६ कि.नं. ७९, ४८, १११ र ११७ का घर जग्गाबाट विगो भराउने भनी जायजात र पञ्चकृते मूल्यसमेत खुलाई यही मिति २०७०।१।३१ गतेका दिन लिलाम गर्ने तय भएको कार्यले मेरो साम्पत्तिक हकमा गम्भीर असर पर्ने र सो कार्य असंवैधानिक र प्राकृतिक न्याय सिद्धान्तसमेतको विपरित छ ।

उक्त फैसला र तामेली म्यादसमेतका प्रतिलिपी मिति २०७०।१।२५ मा कानून व्यावसायीद्वारा लिई हेर्दामात्र सम्पूर्ण कुरा अवगत भएकोले उक्त वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणको फैसला बदर गराउन अ.बं.२०८ नं.बमोजिम प्रतिउत्तर सहितको पुनरावेदन दिने म्यादसमेत गुज्रीसके पछिमात्र सो फैसला भएको कुरा थाहा हुन आएकोले सो फैसलाका आधारमा हुन गईरहेका सम्पूर्ण काम

कारवाहीहरू बदर गराउन अन्य उपयुक्त र प्रभावकारी कानूनी उपचारको बाटो नभएको र सो फैसलाले मेरो संवैधानिक एवं कानूनी हकमासमेत गम्भीर आघात पुऱ्याएको हुँदा सो फैसला बदर गराउन बाध्य भई असाधारण अधिकार क्षेत्र अन्तर्गत प्रस्तुत रिट निवेदनसाथ सम्मानित सर्वोच्च अदालतसमक्ष उपस्थित भएको छु ।

उक्त न्यायाधिकरणको फैसला हेर्दा विभिन्न व्यक्तिहरूले आफूलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाई दिन्छु भनी म्याजेष्टिक ट्रेड विड्स प्रा.लि.का संचालक सोमराज तिमिल्सीना तथा ऐ.का लेखापाल भनिएका ऋषि खनालले विभिन्न मितिमा यति यति रकम लिएको भनी कागजसमेत गरी विदेश नपठाई ठगी गरेको भनी जाहेरी दिएकोमा अनुसन्धान भई वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणमा अभियोगपत्र दायर भएको रहेछ ।

कम्पनीको सञ्चालक समितिले ऋषि खनाललाई आजसम्म पनि लेखापाल नियुक्ति गरेको छैन । वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा ११ ले वैदेशिक रोजगारसम्बन्धी काम कारोवार गर्नुअघि वैदेशिक रोजगार विभागबाट अनिवार्य रूपमा इजाजत लिनुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । तर यस म्याजेष्टिक ट्रेड विड्स प्रा.लि.ले हालसम्म इजाजतप्राप्त गरेको र वैदेशिक रोजगार व्यवसाय संचालन गर्न अनुमति लिएको छैन । म निवेदक मदनमोहन सो कम्पनीको संचालक भएकै नाताले आफूले नलिए, नखाएको रकमको दायित्व मैले व्यहोर्नु पर्ने होइन । मैले कुनै जाहेरवालाको रकम लिएको र खाएको छैन र मिसिल संलग्न कागजातबाट पनि मेरो संलग्नता देखिँदैन ।

विपक्षी न्यायाधिकरणलेसमेत आफ्नो फैसलामा सञ्चालक प्रतिवादीहरु सोमराज, मदन मोहन र बलराम थापा अदालत वा अनुसन्धानका क्रममा उपस्थित भै आफ्नो सफाई वा दायित्व व्यहोर्नु नपर्ने सबुद प्रमाण पेश गर्नु पर्नेमा सोसमेत नगरी अदालतको म्यादको वेवास्ता गर्दै असहयोग गरेको भन्दा कम्पनीको नामबाट कारोवार गरेको भनी मलाईसमेत ३ वर्ष कैद र रु ३ लाख जरिवानासमेत हुने गरी फैसला गरेको रहेछ । सो फैसला कम्पनी ऐनको परिच्छेद १७ र अन्य प्रचलित कानूनबमोजिम समेत कदापी कायम रहन सक्ने अवस्थाको छैन । किनकी अन्य प्रतिवादीहरु म्यादमा उपस्थित नभएका भनी मेरा नाउँको म्याद काठमाडौँ जिल्ला काठमाडौँ महानगरपालिका वडा नं. ३ मा बेपत्ते तामेल गरिएको रहेछ । जवकी अदालतबाट मेरा नाममा तत्काल म्याद जारी भएको कुरा मलाई थाहा जानकारी छैन । मैले कुनै प्रकारले कुनै व्यक्तिलाई वैदेशिक रोजगारमा पठाउने निर्णयसमेत गरेको छैन । मलाई कसूर गरेको भनी कैद र जरिवाना गरी अरुले लिए खाएको विगो मसमेतले तिर्नु बुझाउनु पर्ने गरी भएको फैसला कायम रहन सक्ने अवस्था छैन । म्याद तामेल गर्दा मुलुकी ऐन अ.व.११० नं. को प्रकृया पूरा गरी बुझाउनु पर्नेमा ३ नं. वडामात्र उल्लेख भएकोले पत्ता नलागेको भन्ने लेखी तामेल गरिएको छ । तर हाल मिति २०६९।११।३० मा सोही काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट जारी भएको म्याद भने सोही वडा नं. ३ मा मात्र उल्लेख भएको अवस्थामा पनि तामेल भएको अवस्था छ ।

अतः माथि उल्लेखित आधार प्रमाणबाट बेपत्ते म्याद तामेल भई मेरो प्रतिवाद र सुनुवाई गर्न पाउने संवैधानिक र कानूनी हकबाट बञ्चित गरी मलाई कैद र जरिवाना गरी विगो भराउने गरी भएको विपक्षी वैदेशिक रोजागर

न्यायाधिकरणको मिति २०६७।६।१० को फैसला मेरो हकमासम्म उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरीपाउँ । साथै विपक्षीले मेरा जग्गाहरु डाँक लिलाम गर्ने गरी सूचनासमेत प्रकाशित गरेकोले अन्तरिम आदेश सहितको परमादेशसमेतको आदेश जारी गरीपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको रिट निवेदन जिकीर ।

यसमा के कसो भएको हो । निवेदकको मागबमोजिमको आदेश किन जारी हुन नपर्ने हो । आदेश जारी हुन नपर्ने भए सोको आधार र कारणसहित यो आदेशप्राप्त भएका मितिले बाटाका म्यादबोहक १५ दिन भित्र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी यो निवेदन र आदेशको प्रतिलिपी साथै राखी म्याद पठाई यसको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयलाई दिई लिखित जवाफ परेपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु ।

निवेदन मागबमोजिम अन्तरिम आदेश जारी हुने नहुने सम्बन्धमा विचार गर्दा विपक्षी समेतलाई राखी निजकोसमेत कुरा सुनी छलफल गर्नुपर्ने देखिएकोले सो प्रयोजनका लागि मिति २०७०।२।१२ को अन्तरिम आदेश छलफल पेशीको सूचना दुवै पक्षलाई दिई निवेदनमा उल्लेखित वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट मिति २०६७।६।१० मा भएको फैसला सहितको मिसिल अन्तरिम आदेशको छलफलको पेशीका दिन इजलाससमक्ष देखाई फिर्ता लैजाने गरी झिकाई नियमानुसार पेश गर्ने भन्ने यस अदालतको मिति २०७०।२।५ को आदेश ।

विपक्षी रिट निवेदकलाई कानूनबमोजिमको सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरी वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट फैसला भएको र सो फैसला कार्यान्वयन गर्ने क्रममा काठमाण्डौ जिल्ला अदालतबाट प्रतिवादी मदनमोहन दास श्रेष्ठका नामको घरजग्गा लिलाम गर्ने कार्य कानूनबमोजिम नै देखिने र रिट निवेदकले यस जिल्ला सरकारी

वकिल कार्यालयको के कस्तो काम कारवाहीबाट निवेदकको के कस्तो हक अधिकार हनन् भएको हो त्यसको स्पष्ट जिकिर नलिई यस कार्यालयसमेतलाई विरुद्ध खण्डमा मात्र राखी प्रत्यर्थी बनाई निवेदन दिएको देखिएकाले निजको मागबमोजिमको आदेश जारी हुनुपर्ने अवस्था छैन रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंको तर्फबाट यस अदालतमा पेश भएको लिखितजवाफ ।

रिट निवेदनमा उल्लेखित मुद्दामा निज प्रतिवादीको वतनमा जिल्ला काठमाडौं, काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३ उल्लेख भई म्याद जारी भएकोमा उक्त म्याद वेपत्ते भए पनि अ.बं. ११२ नं. को प्रकृया अवम्बन गरी भएको तामेली म्यादलाई रिट निवेदकले अन्यथा भने पनि निज मदनमोहन दास श्रेष्ठले रिट निवेदनमा आफैले उल्लेख गरेको वतनमासमेत सोही वतन उल्लेख गरेबाट निजले शुरुमा हाजिर हुने म्याद गुजारी बसी मैले थाहा जानकारी पाइन भन्नु भएको छ । निजलगायत निज संचालक रहेको प्रा.लि.का अन्य संचालकसमेत उपर परेको मुद्दामा अन्य संचालक हाजिर भएको अवस्थाले अन्य संचालकबाट पनि निजउपर मुद्दा परेको भन्ने थाहा जानकारी हुन्छ । यसरी निजउपर परेको मुद्दाको विषयमा निज बेखबर थिए भन्ने आधार छैन । निजको घर जग्गा डाँकलिलाम हुने अवस्थामा पुगेपश्चात् सोही शुरु म्याद जारी भएकै निजको वतनमा म्याद पुग्दा मात्र थाहा जानकारी पाएँ भनी विषयवस्तु उठाउनु भएको छ । यसरी रिट निवेदक आफैले शुरु म्याद बुझ्न तत्परता नदेखाएकै हो भन्ने निकर्षमा पुग्न सकिने स्थिति रहेको छ । रिट निवेदनसँग सम्बन्धित मुद्दा यस न्यायाधिकरणबाट फैसला भई पिडित जाहेरावालाहरुले फैसलाबमोजिम विगोसमेत असूलउपर गर्न पाउने नै अवस्था

रहेको छ । जहाँसम्म उक्त रिट निवेदनमा घरजग्गा डाँक लिलाम गर्न रोकी पाउँ भन्ने रिट निवेदकको निवेदन जिकीर छ सो सम्बन्धमा डाँक लिलामको कार्य गर्ने गराउने काम यस न्यायाधिकरणबाट नहुने भएकोले उक्त रीतपूर्वकको म्यादलाई अन्यथा भन्न नमिल्ने भई मुद्दाको कार्यवाही अघि बढेको र बुझ्न बाँकी प्रमाणहरु बुझी मुद्दाको कारवाही किनारा लागि सकेको छ । लामो समयसम्म विलम्ब गरी रिट निवेदकले साधारण अधिकारक्षेत्र अन्तर्गतको कानूनी उपचारको कुनै बाटो अवलम्बन नगरी असाधारण अधिकारक्षेत्र अन्तर्गत रिट क्षेत्रमा प्रवेश गरेकाले रिट निवेदन कानूनतः खारेज भागी छ ।

यसका साथै यस न्यायाधिकरणबाट उक्त मुद्दा कारवाही किनारा लागि सकेपश्चात् डाँक लिलामको कार्य गर्ने काम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रकोसमेत नपरेकोले यस न्यायाधिकरणलाई विपक्षी बनाई दायर भएको उक्त रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्नेसमेत व्यहोराको वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणको तर्फबाट यस अदालतमा पेश भएको लिखितजवाफ ।

वैदेशिक रोजगार न्यायाधीकरणको मिति २०६७।६।१० को अन्तिम फैसलाबमोजिम विगो भराई पाउँ भनी जाहेरवाला वादी देवीकुमारी रानासमेतको तनहुँ जिल्ला अदालतमा दरखास्त परी सो अदालतबाट तहाँको क्षेत्राधिकार भित्रको जेथाबाट फैसला कार्यान्वयन भई बाँकी रहेको यस अदालतको क्षेत्राधिकार भित्रको जेथाबाट विगो भराउने प्रयोजनका लागि च.नं. १३७ मिति २०६९।४।१४ को पत्रबाट विगो भराउने मिसिलहरु प्राप्त हुन आएको देखिन्छ ।

विगो भराउने देखिएको घर जग्गाको दर्ता श्रेस्ता उतार, नक्सा ट्रेस र नक्सा प्रिन्ट सम्बन्धित कार्यालयबाट झिकाई निवेदक प्रतिवादी मदनमोहन दास

श्रेष्ठसमेतका नाउँमा दर्ता श्रेस्ता कायम रहेका काठमाडौँ जिल्ला वालाजु वडा नं. १६ कि.नं. ७९, ४८, १११ र ११७ को जग्गाको जायजातका लागि मिति २०६९।११।०९ मा डोर खटिई गई सोही मितिमा जायजात मुचुल्का भइगएको देखिन आएको छ।

विगो भरी पाउन देखाएको उल्लेखित जग्गाको मिति २०६९।१२।२७ मा पञ्चकृते मोलकायम भई सोही आधारमा जाहेरवालाहरुको फैसलाबमोजिम विगो भराउने प्रयोजनका लागि मिति २०७०।१।३१ मा लिलामको सूचना प्रकाशित गरी हाल लिलाम प्रकृया कारवाहीयुक्त अवस्थामा रहेको हुँदा उपर्युक्त वर्णित तथ्यहरुका आधारमा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणको अन्तिम फैसलाले ठहरेबमोजिम हुनेगरी भएको कानूनसम्मत काम कारवाहीले रिट निवेदकको संवैधानिक तथा कानूनद्वारा प्रदत्त मौलिक हक र कानूनी हकमा आघात पुगेको अवस्था विद्यमान नहुँदा मागबमोजिम आदेश जारी हुने स्थिति छैन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरीपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको काठमाडौँ जिल्ला अदालत तहसिल शाखासमेतबाट यस अदालतमा पेश भएको लिखितजवाफ ।

यसमा प्रत्यर्थी बनाई रिट निवेदनमा सरिक हुन पाउँ भनी मित्रलाल भट्टराईसमेतको निवेदन नं. ०६९-FN-०४७६ परेकोमा यस अदालतबाट अन्तरिम आदेशको सम्बन्धमा छलफल हुने दिन प्रस्तुत निवेदन साथै राखी पेश गर्नु भनी मिति २०७०।२।१७ मा आदेश भएको रहेछ । हाल अन्तरिम आदेशको छलफलको प्रकरण रहेको नदेखिएको र निजहरुले सम्मिलित हुन पाउने हो होइन भनी विचार हुन बाँकी रहँदा निज मित्रलालसमेतका निवेदकहरुलाई प्रस्तुत रिट निवेदनमा बहस पैरवी सम्बन्धमा सरिक हुन अनुमति प्रदान गरी दिइएको छ

नियमानुसार गरी पेश गर्नु भन्ने यस अदालतको मिति २०७०।४।३२ को आदेश ।

नियमबमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलाससमक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको रिट निवेदन जिकीर र प्रस्तुत भएका लिखित जवाफहरुको व्यहोरासमेत अध्ययन गरी रिट निवेदकका तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता काशीप्रसाद घिमिरे, शम्भुप्रसाद पोखरेल र गिरीराज दाहालले म्याद बेपत्ते तामेल भएको कारणले गर्दा हाम्रो पक्षले सुनुवाईको मौका नपाएको हुँदा प्राकृतिक न्याय सिद्धान्त विपरित भएको छ । पक्षको हातमा म्याद परेको छैन । सोमराज तिमिसिना कम्पनीको एकाउण्टेण्ट होइनन् । त्यस्तो अवस्थामा बेपत्ते म्याद तामेल गरी फैसला भएको वैदेशिक रोजगार न्यायाधीशरणको फैसला बदरभागी छ । तसर्थ प्रस्तुत रिट जारी हुनुपर्दछ भनी गर्नुभएको बहस जिकीरसमेत सुनियो ।

त्यस्तै यस मुद्दामा सरिक हुनुभएका मित्रलाल भट्टराई तथा देवानसिं गुरुङ्गको तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्रीजुन थापा र ललितबहादुर बानियाँले मिति २०६८।१२।८ मा मदनमोहन दास श्रेष्ठले म्याद आफै हातैमा बुझेको अवस्था छ भने मिति २०६८।८।१३ मा निजको घरदैलामा टाँस भएको छ । ऋषि खनाल र सोमराजबाट विगो भरिभराउको कार्य सम्पन्न भैसकेको छ । निज निवेदकले तनहुँ जिल्ला अदालतबाट जारी भएको निजका नाउँको म्याद मिति २०६८।१२।८ मा आफ्नै हातबाट बुझेर पनि अनुचित विलम्ब गरी मिति २०७०।१।२९ मा १ वर्ष १ महिना २२ दिन पछिमात्र असाधारण अधिकार क्षेत्रमा प्रवेश गरी रिट दायर गर्नु भएको छ । तसर्थ प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुनु पर्दछ भनी गर्नु भएको बहस जिकीरसमेत सुनियो ।

त्यस्तै नेपाल सरकारको तर्फबाट उपस्थित विद्वान उपन्यायाधिवक्ता शंकरबहादुर राईले सो कम्पनी खारेज नभएसम्म कम्पनीका संचालकहरुमै दायित्व रहने हुन्छ । कम्पनी पनि हालसम्म छँदैछ संचालकहरु पनि उहाँहरु नै हुनुहुन्छ । रकम लिए दिएर खाएको पनि पुष्टि भैसकेको छ । कम्पनीको नाम मेजेष्टिक ट्रेड विड्स प्रा.लि. भएकोमा मेजेष्टिक ट्रेड प्रा.लि. भनी उल्लेख भएको छ । कम्पनीको पुरै नाम नै फरक पारेर म्याद तामेल भएको छैन । विड्समात्र छुटेको हो । आसय र सारमा फरक पर्दैन । ठूलो सारभूत रुपमा फरक परेको छैन । निवेदकको ठेगाना काठमाडौं महानगरपालिका वडा नं. ३ मा देखाइएको छ । देखाइएकै ठेगानामा बेपत्ते म्याद तामेल भएको छ । संक्षिप्त कार्यविधि ऐनमा सूचना पाटीमा टाँस गरे पनि हुने व्यवस्था छ । संक्षिप्त कार्यविधि ऐनको दफा ७ ले मान्य हुने गरी म्याद तामेल भएको छ । तर्सथ प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुनु पर्दछ भनी गर्नु भएको बहस जिकिर समेत सुनियो ।

मिसिल अध्ययन गरी हेर्दा मेरो नाममा बेपत्ते म्याद तामेल गराई मलाई सुनुवाईको मौका नदिई गरेको वैदेशिक रोजगार न्यायाधीकरणको फैसला उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी पाउँ भन्ने रिट निवेदन जिकीर देखिन्छ । त्यस्तै वैदेशिक रोजगार न्यायाधीकरणबाट कानूनबमोजिम फैसला भई विगो भरी भराउको क्रममा काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट कानूनबमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी हुन गैरहेको विगो भरी भराउ गर्ने कार्यले रिट निवेदकको संवैधानिक तथा कानूनी हकमा आघात पुगेको अवस्था विद्यमान नहुँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने समेत लिखितजवाफ देखिन्छ ।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा यी रिट निवेदकउपर समेत वैदेशिक रोजगार न्यायाधीकरणमा वैदेशिक रोजगार ठगी मुद्दा दायर भएको र सो मुद्दामा मिति २०६७।६।१० मा फैसला हुँदा यी रिट निवेदक समेतले सो मुद्दामा उल्लिखित विगो भरी भराउ गर्नु पर्ने ठहर भई फैसला भएको देखिन्छ । सो फैसला भएपश्चात् सो मुद्दाका जाहेरवालाहरुबाट तनहुँ जिल्ला अदालतमा फैसला कार्यान्वयनको लागि निवेदन परी उक्त अदालतबाट हुनसक्ने क्षेत्राधिकार भित्रको जेथाबाट फैसला कार्यान्वयन भई बाँकी रहेको काठमाडौँ जिल्ला अदालतको क्षेत्राधिकार भित्रको विगो भराउने प्रयोजनका लागि मिसिलहरु प्राप्त हुन आई सो अनुसारको फैसला कार्यान्वयनको सिलसिलामा जायजात मुचुल्का, पञ्चकृते मोल कायमलगागतका सम्पूर्ण प्रक्रियाहरु पूरागरी लिलामको सूचना प्रकाशित गरेको अवस्था देखिन आयो ।

रिट निवेदकले रिट निवेदनमा उल्लेख गरेजस्तो प्रस्तुत वैदेशिक रोजगार ठगी मुद्दाका सम्बन्धमा निजलाई कुनै थाहा जानकारी नै नभई बेपत्ते म्याद तामेल गरी सो मुद्दा फैसला भई फैसला कार्यान्वयनको तहमा पुगे नपुगेको के रहेछ भनी हेर्दा मिति २०६७।६।१० मा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण काठमाडौँबाट फैसला भैसकेपश्चात् फैसला कार्यान्वयनका तहमा जाहेरवालाहरुको निवेदन परी उक्त वैदेशिक रोजगार ठगी मुद्दामा ऋषि खनाल र सोमराज तिमिसिनाबाट भराउनु पर्ने विगो भराई सकिएको भन्ने देखिन आयो । यी रिट निवेदकले उक्त मुद्दामा जाहेरवालाहरुको विगो तिर्नु बुझाउनु पर्ने भनी वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणको फैसलाले ठहरेको रकम भरी भराउ गरिदिने क्रममा तनहुँ जिल्ला अदालतबाट निवेदकका नाममा जारी भएको ३५ दिने म्याद मिति २०६८।८।१३ मा निजको

घर दैलामा ऐनबमोजिम रीतपूर्वक टाँस भएको र अर्को ३५ दिने म्याद मिति २०६८।१२।८ मा निवेदक मदनमोहन दास श्रेष्ठले आफ्नै हातबाट बुझिलिएको तथ्य मिसिल संलग्न कागज प्रमाणबाट देखिन आयो । यसरी निवेदकलाई तामेल भएका म्यादहरू घरदैलामा टाँस भएको र आफ्नै हातबाट बुझिलिएको अवस्था देखिएबाट यी रिट निवेदक सो विवादित विषयसँग अनभिज्ञ रहेछन भनी अनुमान गर्न सकिने अवस्था पनि देखिन आएन । निज निवेदकले आफ्नै हातबाट म्याद बुझी चुपलागि बसी मिति २०६८।१२।८ मा आफूउपर लागेको वैदेशिक रोजगार ठगी सम्बन्धी मुद्दाको फैसलाको जानकारी भएपश्चात अनुचित विलम्ब (Latches) गरी मिति २०७०।१।२९ मा १ वर्ष १ महिना २२ दिन पछि मात्र असाधारण अधिकार क्षेत्रमा प्रवेश गरी रिट दायर गरेको र सो अनुचित विलम्ब हुनाका उचित कारणहरूसम्म निवेदनमा खुलाउन सकेको देखिन आएन । यसरी आफ्नै हातबाट म्याद बुझेर पनि मनासिब माफिकको कारणविना अनुचित विलम्ब गरी अदालत प्रवेश गर्ने पक्षलाई अदालतले सहयोग गर्न सक्दैन । यसै सन्दर्भमा यस अदालतबाट सुमित्रादेवी नेपालसमेत विरुद्ध पुनरावेदन अदालत हेटौडासमेत भएको उत्प्रेषणयुक्त परमादेश मुद्दामा “आदेश भएको करिब आठ महीनापछि रिट निवेदन गर्नुपर्नाको मनासिव माफिकको कारणविना अनुचित विलम्ब गरी यस अदालतको असाधारण अधिकारक्षेत्रमा प्रवेश गरेको देखिँदा प्रस्तुत रिट निवेदनको औचित्यभित्र प्रवेश गरी निर्णय हुनसक्ने अवस्था नदेखिने।,, भनी (नेकाप २०६१ अंक ९ पृष्ठ १०९२ नि.नं. ७४३१) मा सिद्धान्त प्रतिपादन भएको देखिन्छ । उक्त मुद्दामा विलम्बसम्बन्धी सिद्धान्त बारेमा प्रितपादन भएको उक्त सिद्धान्तलाई हेर्दा यी पनि निवेदकको हकमा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट कानूनबमोजिम फैसला भई

सो फैसला कार्यान्वयनको सिलसिलामा काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट निजका नामका जग्गाहरु जायजात गर्ने, पञ्चकृते मूल्याङ्कन गर्ने तथा लिलाम गर्ने लगायतका कानूनबमोजिम गरिएका कार्यहरुबाट निजको संवैधानिक तथा कानूनी हकमा आघात परेको भनी मान्न मिल्ने देखिन आएन ।

तर्सथ निज निवेदकको हकमा वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट कानूनबमोजिम फैसला भएको देखिएको, निजका नाउँको एउटा म्याद घरदैलामा तामेल भएको साथै पूनः अर्को म्याद आफ्नै हातबाट बुझिलिएको र वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणबाट भएको फैसला कार्यान्वयनको सिलसिलामा काठमाडौं जिल्ला अदालतबाट रिट निवेदकका जग्गाहरु जायजात गर्ने तथा लिलाम गर्ने भनी गरिएका कार्यहरु मौकामा नै जानकारी भएकोमा सो सन्दर्भमा मौन रही बसी लामो समय व्यतीत भएपश्चात उजुर गर्न अएको देखिएको हुँदा उक्त कारणबाट रिट निवेदकको मागबमोजिमको आदेश जारी गर्न मिलेन प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । प्रस्तुत आदेशको जानकारी महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत विपक्षीहरुसमेतलाई दिई दायरीको लगतकट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु ।

न्यायाधीश

इति सम्बत् २०७१ साल असोज महिना ३१ गते रोज ६ शुभम् ।

इजलास अधिकृत (उपसचिव): हेमबहादुर सेन

कम्प्यूटर सेटिङ: पद्मा आचार्य